

KOMUNIKACJA I KONTEKSTY

I

RADA NAUKOWA

Marian BUGAJSKI (Uniwersytet Zielonogórski)

Małgorzata DAWIDZIAK-KŁADOCZNA (Uniwersytet Wrocławski)

Marta KERULOVÁ (Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, Słowacja)

Barbara KUDRA (Uniwersytet Łódzki)

Kazimierz OŻÓG (Uniwersytet Rzeszowski)

Jana RACLAVSKA (Uniwersytet Ostrawski, Czechy)

Ewa ROGOWSKA-CYBULSKA (Uniwersytet Gdański)

Joanna SOBCZYKOWA (Uniwersytet Śląski)

Dymitr STROVSKI (Uralski Uniwersytet Federalny w Jekaterynburgu, Rosja)

Yevhen TSYMBALENKO (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Ukraina)

Oksana ZELINSKA (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny w Humaniu, Ukraina)

RECENZENCI

Liliya DOLGOPOLOVA (Krymski Uniwersytet Inżynieryjno-Pedagogiczny, Ukraina)

Aleksander GADOMSKI (Uniwersytet Opolski)

Ján GALLO (Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, Słowacja)

Josef JODAS (Uniwersytet Wrocławski)

Lubomír KRALČÁK (Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, Słowacja)

Joanna KUĆ (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach)

Vasyl LUCZYK (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy)

Małgorzata MAGDA-CZEKAJ (Instytut Języka Polskiego PAN)

Piotr MAMET (Politechnika Śląska w Gliwicach)

Kazimierz MICHALEWSKI (Uniwersytet Łódzki)

Ewa MLYNARCZYK (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Pavol ODALOŠ (Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja)

Ewa ORONOWICZ-KIDA (Uniwersytet Rzeszowski)

Anna PETRÍKOVÁ (Uniwersytet Preszowski, Słowacja)

Nikolay PYLYPAS (Tawrijski Uniwersytet Narodowy im. Władimira Wiernadskiego,
Ukraina)

Irina SOKOLOVA (Krymski Republikański Instytut Kształcenia Pedagogicznego, Ukraina)

Magdalena STECIAĞ (Uniwersytet Zielonogórski)

Tetyana TYSHCHENKO (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny w Humaniu, Ukraina)

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

UNIwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy
im. Jana Długosza w Częstochowie

KOMUNIKACJA I KONTEKSTY

I

DAWNIEJ:
PRACE NAUKOWE AKADEMII im. JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE. JĘZYKOZNAWSTWO

Częstochowa 2018

Redaktor naczelna

Dorota SUSKA

Komitety redakcyjne

Renata BIZIOR (sekretarz redakcji), Violetta JAROS, Maria LESZ-DUK, Urszula WÓJCIK

Redaktor naczelna wydawnictwa

Paulina PIASECKA

Redakcja techniczna i korekta tekstów polskich

Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki

Sławomir SADOWSKI

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

© Copyright by Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza

w Częstochowie

Częstochowa 2018

ISSN 2657-3695

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego

Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie

42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8

tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19

www.ujd.edu.pl

e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Wstęp	7
ARTYKUŁY	
Katarína DUDOVÁ	
Historical and cultural aspects in Slovak color naming	13
Historické a kultúrne aspekty názvov farieb v slovenskom jazyku (Zhrnutie)	24
Historyczne i kulturowe aspekty nazw kolorów w języku słowackim (Streszczenie)	25
Violetta JAROS	
Eponyms in języku naukowym Joachima Lelewela	27
Eponyms in a scientific language of Joachim Lelewel (Summary)	48
Monika KACZOR	
„Lenistwo przerasta nasze siły”. Etyczno-moralny wymiar lenistwa (na przykładzie dyskusji publicznych)	49
“Laziness is beyond our strength”. Ethical-moral dimension of laziness (on the example of public discussions) (Summary)	61
Miroslav KAZÍK	
Priezviská v živých menách vydatých žien v Papradi	63
Nazwiska w nieoficjalnych nazwach zamężnych kobiet w Papradzie (Streszczenie)	76
Surnames in unofficial (living) names of married women in Paprad (Summary)	76
Алла КОБИНЕЦЬ	
Періодика національно-патріотичного спрямування для дітей в Україні (на досвіді журналу «Дзвіночок»)	79
Czasopisma dla dzieci na Ukrainie o tematyce narodowo-patriotycznej (na przykładzie dziennika „Dzwinochok”) (Streszczenie)	93
Periodics of national-patriotic tematics for children in Ukraine (based on the experience of the “Dzvinochok” magazine) (Summary)	93

Izabela KUŚNIEREK

- Preparowanie eliksiru filozoficznego* Michała Sędziwoja –
początki polskiej terminologii chemicznej 95
Preparation of philosophical elixir by Michael Sendivogius – the beginnings
of Polish chemical terminology (Summary) 105

Світлана МУДРИНИЧ

- Концепція польової структури слів семантики стану
в українській та англійській мовах 107
Pojęcie struktury pola semantycznego państwa w językach ukraińskim
i angielskim (Streszczenie) 119
The concept of the field structure of the words of semantics of state
in the Ukrainian and English languages (Summary) 119

Богдана НОСОВА

- Комунікативна філософія Ю. Габермаса: екстраполяція
у медійному дискурсі 121
Komunikatywna filozofia J. Habermasa: ekstrapolacja w dyskursie medialnym
(Streszczenie) 142
J. Habermas's communicative philosophy: extrapolation
in the media discourse (Summary) 143

Аліна РУДЧЕНКО

- Ознаки колоніальності в сучасному українському
медіадискурсі (на прикладі онлайн-медіа) 145
Symbole kolonializmu we współczesnym ukraińskim dyskursie medialnym
(na przykładzie mediów internetowych) (Streszczenie) 155
Symbols of colonialism in the modern Ukrainian media discourse
(on the example of online media) (Summary) 156

JUWENILIA NAUKOWE

Natalia DOBRZENIECKA

- Aspekt strukturalny poradnika dietetycznego 159
The structural aspect of a diet handbooks (Summary) 169

Julita PAPROTNA

- Stylizacja gatunkowa w felietonistyce Macieja Stuhra,
na podstawie zbioru *W krzywym zwierciadle. Felieton* 171
Genre stylization in Maciej Stuhr's feuilletons, based on collection of essays
W krzywym zwierciadle. Felietony (Summary) 180

Ines ZAŁĘSKA

Kreacje bohaterów w kontekście języka i przekładu w wybranych książkach o Jamesie Bondzie	181
Literary creations in the context of language and translation in the chosen books about James Bond (Summary)	195

Marzena ŻEMEJDA-ZYBURA

O nazwiskach w gminie Kruszyna (na przykładzie nazwisk niederywowanych)	197
About surnames in the Kruszyna commune (on the example of the non-derived names) (Summary)	215

Wstęp

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny numer czasopisma językoznawczego, znanego dotychczas jako „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Językoznawstwo” – tym razem pod nowym tytułem: „Komunikacja i Konteksty”.

Czasopismo ma za sobą długą historię wydawniczą. Zaczęło ukazywać się w roku 1988 jako „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Filologia Polska. Językoznawstwo”. Pierwszym redaktorem naczelnym był prof. Andrzej Bańkowski. Wraz ze zmianą statusu uczelni zmieniała się nazwa czasopisma. Do roku 2013 publikowane było pod tytułem „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Filologia Polska. Językoznawstwo” (ISSN 1896-0278), następnie – „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Językoznawstwo” (ISSN: 2391-8616). W 2017 roku ukazał się 13. numer czasopisma.

Od roku 2018 periodyk będzie wydawany pod zmienionym tytułem, który lepiej oddaje jego naukowy profil: „Komunikacja i Konteksty” (ISSN 2657-3695).

Czasopismo „Komunikacja i Konteksty” zachowuje ciągłość wydawniczą „Prac Naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Językoznawstwo”. Obecnie wydawane jest przez Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.

Redakcja czasopisma

Zasady przygotowywania publikacji

I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej (d.suska@ujd.edu.pl), w pliku typu „doc” (program Word).
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 11 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (9 pkt). Maksymalna szerokość tabeli to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą linijki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłowów „drukarских”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Omawianą leksykę zapisuje się pochyłą odmianą czcionki (*kursywą*).
4. Odmianą pochyłą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie*, *Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos*, *ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).

5. Partie tekstu można wyróżniać przez **pogrubienie** lub **r o z s t r z e - l e n i e**. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

III. Streszczenie, słowa kluczowe

1. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
2. Streszczenia w języku polskim i w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinny one stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu każdego z załączonych streszczeń nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczeń należy umieścić tytuł artykułu (w przypadku streszczenia w języku angielskim tytuł powinien również być przetłumaczony na język angielski).

IV. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Należy stosować system informacji bibliograficznej autor – rok. W tekście umieszcza się odsyłacze bibliograficzne, na końcu artykułu natomiast – bibliografię.
2. Odsyłacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, np. (Lesz-Duk 2011). W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Jaros 2010, 74). Przy podawaniu odsyłaczy, dotyczących materiału źródłowego, należy zastosować wykaz skrótów i podać skrót w nawiasie okrągłym, np. *Hola! Hola! co za furie, panie Bracie!* (II 334).

V. Przykłady opisu bibliograficznego

Tytuły publikacji zwartych oraz artykułów należy formatować kursywą, tytuły czasopism ująć w cudzysłów. Tomy, numery, zeszyty należy zapisywać cyframi arabskimi, roczniki rzymskimi.

1. Monografia

- Lesz-Duk M., 2011, *Przymyki wtórne w języku polskim. Stan współczesny i ewolucja*, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa.
- Buttler D., Kurkowska H., Satkiewicz H., 1982, *Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności leksykalnej*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.

2. Artykuł w pracy zbiorowej lub wydawnictwie nieperiodycznym

- Piotrowski T., 2001, *Słowniki języka polskiego*, [w:] J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, s. 601–618.

3. Artykuł w czasopiśmie lub serii wydawniczej

- Skorupka S., 1950, *Kompozycja grup frazeologicznych*, „Poradnik Językowy”, 4, s. 19–25.
- Biniewicz J., 1992, *Potoczny a naukowy obraz świata w tekstach nauk ścisłych*, [w:] J. Anusiewicz, F. Nieckula (red.), „Język a Kultura”, t. 5: *Potoczność w języku i w kulturze*, Wrocław, s. 111–118.

4. Praca zbiorowa

- Bizior R., Suska D. (red.), 2012, *Zjawisko nobilitacji i deprecjacji w języku. Słowa i teksty*, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa.